

STICHTING MILIEUGROEP ZUILEN

Gemeente Utrecht, college van B&W
juridischezaken@utrecht.nl

betreft:	Gronden bezwaar tegen omgevingsvergunning Kappen bomen Demkabocht 33.8 westzijde
uw kenmerk 1	Gemeentebblad 2025 nr. 527646 4 december 2025 GMB-2025-527646
uw kenmerk 2	GU-Z2025-0035160
uw kenmerk 3	bezwaarschrift - 34038977
ons kenmerk	20250823-ARK

Utrecht, 11 januari 2026

Geachte afdeling Juridische Zaken,

Hieronder volgt een samenvatting van de zienswijze van Stichting Milieugroep Zuilen (kap bomen Demkabocht, Utrecht) van 23 augustus 2025. Deze samenvatting vormt de basis voor ons bezwaar met gronden.

De belangrijkste juridische gronden voor bezwaar zijn:

- 1) Onvoldoende motivering (Art. 3:2 Awb) – de gemeente heeft niet adequaat toegelicht waarom volledige kap noodzakelijk is.
- 2) Onvoldoende ecologisch onderzoek (zorgvuldigheidsbeginsel) – relevante ecologische feiten zijn niet volledig onderzocht of betrokken in beslissing.
- 3) Onevenredige ecologische schade (proportionaliteit) – de schade is niet proportioneel ten opzichte van het vergunningdoel.
- 4) Ontbrekende alternatievenanalyse – geen serieus onderzocht alternatief om kap te beperken.

Stichting Milieugroep Zuilen hierna MGZ, verzoekt

- Primair: vernietig het besluit en weiger de vergunning.
- Subsidiair: herroep het besluit en stel strengere voorschriften (herplant naar waarde, ecologische voorwaarden, alternatieven).
- Voorlopige voorziening: schorsing bij dreigende kap.

1. Aanleiding

Stichting MGZ heeft in augustus 2025 een zienswijze ingediend tegen het voornemen van de gemeente Utrecht om een vergunning te verlenen voor het kappen van bomen aan de Demkabocht 33.8, westzijde.

De kapvergunning is uiteindelijk verleend op 4 december 2025 (Gemeentebblad Nr. 527646), ondanks inhoudelijke bezwaren van MGZ.

2. Inhoud van de zienswijze

Formele tekortkomingen zijn inmiddels opgelost. De aanvrager heeft nu twee punten verbeterd:

- Een vellijst met een precies aantal te kappen bomen (30 stuks, 10–30 cm diameter).
- Een herplantlijst en schets met 30 kleine boompjes (16–18 cm).

→ Deze twee formaliteiten zijn opgelost, maar vormen geen inhoudelijke oplossing van de bezwaren.

Hier volgen de belangrijkste inhoudelijke bezwaren.

- Onvoldoende noodzaak tot volledige kap: Er is geen deugdelijke onderbouwing geleverd dat maaien/snoeien als alternatieven zijn onderzocht, noch waarom het kappen van alle bomen noodzakelijk is.
- Onvolledige ecologische onderbouwing: De flora-, fauna- en vleermuisinventarisaties zijn niet adequaat, vooral ontbreken gegevens over nachtelijke fauna.
- Ecologische schade: Het volledige kappen van het terrein leidt tot kaalslag en verlies van biodiversiteit, waarbij compensatie door herplanting pas op lange termijn (circa 10 jaar) deels optreedt.
Herplant van jonge boompjes is geen gelijkwaardige compensatie voor volwassen bomen met hun ecologische functies.

2.1. Samenvatting van de zienswijze

Stichting MGZ heeft een zienswijze ingediend tegen het voornemen van de gemeente Utrecht om een kapvergunning te verlenen voor bomen aan de Demkabocht 33.8 (westzijde). Volgens MGZ was de aanvraag onvolledig, onvoldoende gemotiveerd en ecologisch ondeugdelijk onderbouwd.

De kernpunten zijn:

In de oorspronkelijke aanvraag ontbraken essentiële gegevens zoals:

- het exacte aantal te kappen bomen,
- verwijzingen naar individuele bomen in de gemeentelijke bomenadministratie,
- een concreet en afdwingbaar herplantplan,
- een deugdelijke onderbouwing van de gestelde “aanvaarschade”.

De aanvraag baseert zich op een memo (“Memo onderzoek aanvaarschade 33.800”) dat:

- ecologisch onvolledig is,
- geen nachtelijk vleermuisonderzoek bevat,
- geen cumulatieve effecten analyseert,
- flora- en faunawaarden bagatelliseert.

Volgens MGZ is volledige kap niet noodzakelijk voor herstel van de damwand:

- damwandherstel vindt normaal plaats vanaf het water,
- een beperkte werkstrook is voldoende,
- snoei of hooguit kap van één enkele boom zou volstaan.

Het gebied heeft een hoge ecologische en biodiversiteitswaarde:

- aanwezigheid van roofvogels, vleermuizen, kleine zoogdieren, insecten en schimmels,
- functie als ecologische verbindingszone langs het kanaal,
- aantasting leidt tot onherstelbare fragmentatie van leefgebied.

De aanvraag lijkt primair gericht op het mogelijk maken van kap onder de Gedragscode Soortenbescherming Rijkswaterstaat, zonder transparantie over het Ecologisch Werkprotocol (EWP). MGZ concludeert dat:

- de aanvraag ten onrechte ontvankelijk en publiceerbaar is verklaard,
- de noodzaak voor kap niet is aangetoond,
- en de vergunning had moeten worden geweigerd.

3. Juridische gronden van het bezwaar

Deze gronden zijn onderbouwd met algemene juridische principes en relevante jurisprudentie.

3.1. Onvoldoende motivering van het besluit (weigering grondslag / motiveringsbeginsel)

Juridische grondslag

- Het motiveringsbeginsel (artikel 3:2 Algemene wet bestuursrecht – Awb) vereist dat een bestuursorgaan zijn besluiten voldoende feitelijk en juridisch onderbouwt.
- Een besluit moet helder aangeven waarom het kappen noodzakelijk is, welke belangen zijn afgewogen en waarom alternatieven zijn verworpen.

Toepassing op deze zaak

- De gemeente heeft niet adequaat toegelicht waarom de volledige kap noodzakelijk is en waarom alternatieven (selectieve kap, maaien, snoei) onvoldoende zijn.
- De ecologische bezwaren zijn niet weerlegd in de besluitmotivering.

Relevante jurisprudentie (analoge ondersteuning)

- In andere vergunningzaken is benadrukt dat onvoldoende onderbouwing en ontbrekende alternatieven tot vernietiging kunnen leiden (o.a. bij boomkapvergunningen in België; rechter stelde dat onzorgvuldig en onvolledig onderzoek kan leiden tot intrekking).

3.2. Onvoldoende ecologisch onderzoek en afweging (zorgvuldigheidsbeginsel)

Juridische grondslag

- Op grond van het zorgvuldigheidsbeginsel moet een bestuursorgaan relevante feiten zorgvuldig onderzoeken en betrekken bij de besluitvorming (Awb).
- Onderzoek naar flora en fauna moet voldoen aan de vereisten van de Omgevingswet en bijbehorende natuurregels.

Toepassing

- De aangeleverde onderzoeken (flora, fauna, vleermuizen) zijn onvoldoende om tot een deugdelijke belangenafweging te komen.
- Ecologische waarden zijn onvoldoende bepaald, waardoor de belangenafweging onzorgvuldig is.

Relevante jurisprudentie

- In een uitspraak over kapvergunningen in Utrecht werd benadrukt dat het college belangen zoals ecologie kan meewegen en ook weigeren als belangen zwaarder zijn, mits de afweging duidelijk is gemotiveerd.
- Europese en Nederlandse natuurvergunningen vereisen volledig en juist onderzoek naar effecten op soorten en habitat (meerder jurisprudentie in natuurvergunningen, zoals bij Schiphol-zaak waar onvoldoende motivering tot vernietiging leidde).

3.3. Onevenredige ecologische schade en ontoereikende compensatie (proportionaliteitsbeginsel)

Bij de herziene aanvraag is naast een vellijst van 30 bomen (met diameters van circa 10–30 cm) is een schetsmatig herplantplan aangeleverd voor 30 jonge boompjes met een stamdiameter van circa 16–18 cm, geplant in een rechte lijn. Deze aanvulling neemt de kernbezwaren van Stichting ABC niet weg, omdat:

- het herstel louter kwantitatief is (aantal bomen), niet kwalitatief of ecologisch gelijkwaardig;
- het bestaande, ecologisch waardevolle, heterogene bosje volledig wordt verwijderd (“kaal maaien” van het terrein);
- de herplant bestaat uit jonge, uniforme aanplant, zonder ondergroei, structuurdiversiteit of directe ecologische functie;
- ecologische waarden (foerageergebied, schuil- en verbindingsfunctie) op korte en middellange termijn volledig verloren gaan.

De schade aan biodiversiteit is direct en aanzienlijk, terwijl de voorgestelde herplant pas op lange termijn (circa 10 jaar of langer) mogelijk enig ecologisch herstel biedt — en zelfs dan geen gelijkwaardige vervanging vormt van het bestaande leefgebied. Daarmee is sprake van onnodige, onevenredige en langdurige ecologische schade, veroorzaakt door een maatregel die niet aantoonbaar noodzakelijk is voor het beoogde doel (damwandherstel).

Juridische grondslag

- Het proportionaliteitsbeginsel vereist dat de nadelige gevolgen van een bestuursbesluit niet verder gaan dan noodzakelijk om het doel te bereiken.
- Indien door een besluit irreversibele schade optreedt zonder afdoende compensatie, kan dat disproportioneel zijn.

Toepassing

- Het kappen van bestaande volwassen bomen leidt tot verlies van ecologische functies die pas op lange termijn door jonge aanplant deels kunnen worden gecompenseerd.
- Het plan kan daarom in strijd zijn met het proportionaliteitsbeginsel als de schade niet in verhouding staat tot de doelstelling (bijv. bouw- of onderhoudswerkzaamheden).

Ondersteuning uit jurisprudentie

- Rechter hebben gesteld dat irreversibele schade en onvoldoende compensatie aanleiding kunnen zijn om vergunning te vernietigen. Bijvoorbeeld in Belgische rechterlijke uitspraken is benadrukt dat compensatie op lange termijn geen directe schade voorkomt en dat dit meegewogen moet worden.

3.4. Het ontbreken van alternatievenonderzoek

Juridische grondslag

- In vergunningprocedures moet onderzocht worden of alternatieven bestaan die dezelfde doelstelling bereiken met minder schade.
- Het ecologisch schadealternatief moet deel uitmaken van de belangenafweging.

Toepassing

- De aanvraag en het besluit missen een reëel onderzoek naar minder ingrijpende alternatieven (wegen maaien, snoei, behoud van milieukwaliteiten).

Jurisprudentie en voorbeelden

- In vergelijkbare zaken (boomkap en natuurvergunningen) is door rechtbanken aangegeven dat een beslissing die niet deugdelijke alternatieven bevat, onvoldoende is voorbereid en kan worden vernietigd.

4. Aangevulde en aangescherpte juridische gronden van bezwaar

De herziene aanvraag herstelt slechts een administratief gebrek, maar niet de inhoudelijke en ecologische tekortkomingen. De kap leidt tot onnodige, langdurige en onevenredige ecologische schade, terwijl het doel ook met aanzienlijk minder ingrijpende maatregelen kan worden bereikt.

De vergunning had daarom niet verleend mogen worden en dient in bezwaar te worden herroepen, dan wel vernietigd.

4.1. Herplantplan is ecologisch niet gelijkwaardig en onvoldoende compenserend

(strijd met zorgvuldigheid, motivering en evenredigheid – art. 3:2, 3:4 lid 2 en 3:46 Awb)

Hoewel formeel een herplantplan is toegevoegd, voldoet dit niet aan de vereisten van ecologische gelijkwaardigheid:

bestaande situatie:

- volwassen bomen (10–30 cm),
- struiklaag, kruidlaag en dood hout,
- schuil-, foerageer- en verbindingsfunctie;

herplant:

- jonge bomen (16–18 cm),
- uniforme soortkeuze,
- lineaire aanplant,
- ontbreken van struiken en ondergroei.

De herplant herstelt de ecologische functies niet, maar biedt hooguit een toekomstige compensatie die pas na vele jaren (circa 10 jaar of langer) enige waarde krijgt. Compensatie die pas op lange termijn effect sorteert, kan niet dienen als rechtvaardiging voor onmiddellijke, onomkeerbare schade.

4.2. Onherstelbare ecologische schade door “kaal maaien” van het terrein

De vergunning maakt het mogelijk het gehele terrein te ontdoen van vegetatie, hetgeen leidt tot volledig verlies van leefgebied voor:

- kleine zoogdieren,
- vogels,
- insecten,
- schimmels;
- vernietiging van ecologische verbindingen langs het kanaal;
- verstoring van voedselketens en schuilmogelijkheden.

Deze schade is direct, cumulatief en niet tijdelijk, terwijl de herplant geen functionele continuïteit waarborgt. Dit is in strijd met het uitgangspunt van behoud vóór compensatie, dat zowel onder de Omgevingswet als in gemeentelijk groen- en bomenbeleid centraal staat.

4.3. Schending van het evenredigheidsbeginsel (art. 3:4 lid 2 Awb)

De gevolgen van de vergunning zijn onevenredig zwaar in verhouding tot het doel. Het doel (damwandherstel) kan ook worden bereikt met:

- werken vanaf het water,
- tijdelijke maaibeurt,
- selectief snoeien,
- eventueel kap van een zeer beperkt aantal bomen;

daartegenover staat:

- volledige vernietiging van een ecologisch waardevol bosje,
- verlies van ecologische verbindingzone
- langdurige biodiversiteitsverarming in stedelijk gebied,
- compensatie pas op (zeer) lange termijn,
- onomkeerbare schade die niet proportioneel is ten opzichte van het doel.

De gemeente had moeten kiezen voor een minder ingrijpend alternatief.

4.4. Compensatiebeginsel onjuist toegepast

Het bestuursorgaan lijkt uit te gaan van het uitgangspunt: “kap is toegestaan zolang er evenveel bomen worden teruggeplant”. Dit is juridisch onjuist. In vaste rechtspraak geldt dat:

- kwaliteit, leeftijd, structuur en functie zwaarder wegen dan aantallen;
- herplant geen rechtvaardiging vormt voor onnodige kap;
- tijdelijke of langdurige functieverlies expliciet moet worden meegewogen.

De verleende vergunning bevat geen enkele afweging van:

- de duur van ecologisch functieverlies,
- het verschil tussen bestaand en toekomstig groen,
- de gevolgen voor beschermde en niet-beschermde soorten.

4.5. Ondeugdelijke belangenafweging natuurbelang

De gemeente heeft:

- het natuurbelang gereduceerd tot “herplant in aantallen”,
- geen waarde toegekend aan bestaande biodiversiteit,

- geen gewicht toegekend aan de ecologische verbindingsfunctie.

Daarmee is het besluit onvoldoende gemotiveerd en niet gebaseerd op een integrale belangenafweging.

5. Concrete voorbeelden uit jurisprudentie

Utrechtse boomkapzaken

- In eerdere procedures in Utrecht over kapvergunningen heeft de rechter beklemtoond dat een kapvergunning niet alleen technisch moet voldoen, maar ook een volledige belangenafweging moet bevatten.

Vergunning herziening Europalaan Noord

- Bij een kapvergunning voor 112 bomen handelde de rechtspraak dat het college het bezwaar opnieuw moest beoordelen omdat de oorspronkelijke motivering onvoldoende was.

Internationale analoge voorbeelden

- In een Belgische uitspraak is een vergunning ingetrokken vanwege gebrek aan alternatieven en onvoldoende compensatie bij boomkap.

bestuurslid

13 januari 2026

bestuurslid

13 januari 2026